Tematske poti po Gorenjski

5 Cerklje
Kraj oddiha, sprostitve in rekreacije

Cerklje z okolico vas vabijo pod Kamniško-Savinjske Alpe, z bogato zgodovinsko-kulturno dediščino, urejenimi kolesarskimi in pohodnimi potmi, v blagodejno podnebje hribovskih vasic s pestro domačo ponudbo.

Na razmeroma majhnem prostoru so izletnikom na voljo številne izletniške točke. Po markiranih poteh se lahko povzpnete na Štefanjo ali Šenturško Goro, Ambro ali vrh Krvavca, kolesarite in jahate po gorskih in ni inskih poteh, se sputite s padalom ali pa u ivate v športnem ribolovu na enem izmed ribnikov.

Rekreacijski turistični center Krvavec je najla je dostopno smučišče v slovenskih Alpah. Pozimi privlači smučarje, poleti ponuja nešteto mo nosti za sprehode ali kolesarjenje. Tako smučarje kot izletnike Krvavec vabi v neokrnjeno naravo s čudovitim razgledom na sosednja pobočja in na pristno domačo hrano.

Cerklje se v listinah prvič omenjajo sredi 12. stoletja kot Trnovlje, s sedanjim imenom pa po letu 1239. Kraj, razpet med ravnino barvitih polj in razgibane hribe, je pravi park raznolikosti naravnih in geografskih značilnosti alpskega, gorskega in ni inskega sveta z bogato kulturno dediščino.

Od dvanajstih srednjeveških dvorcev na območju današnje občine je grad Strmol edini, ki se je ohranil do danes. Poleg cerkva, ki krasijo podobo večine naselij, je poleg baročne cerkve Marije vnebovzete v Cerkljah, najbolj znan nekdanji dominikanski enski samostan Velesovo iz 13. stoletja s cerkvijo Marijinega oznanjenja s katakombami in najstarejšim Marijinim kipom v Sloveniji. V središču Cerkelj stoji secesijska Hribarjeva vila, kapela arhitekta Jo eta Plečnika in spominski park uglednih krajanov.

Kraj kulinaričnih doživetij

Po aktivno pre ivetem dnevu se boste lahko okrepčali v eni od domačih gostiln ali turističnih kmetij in si poiskali prenočišče, da lepa do ivetja pri nas ne bodo prehitro minila. Na slikovitih kmetijah se da na sve em zraku, ob pristni domači hrani, prijetno pogovoriti z gospodarjem domačije.
Številna prenočišča omogočajo prijetne počitnice dru inam, ljubiteljem narave, športnikom in

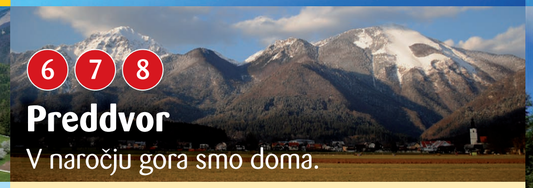

6 7 8 Preddvor
V naročju gora smo doma.

Preddvor je naš kraj /476 nmv/, središče naše občine, kamor vas vabimo v goste na pokušino vsega dobrega.
S kranjske ravni nam svoj priostreni vrh na desni najvišje pokaže Grintovec (2558 m) z mogočno Kokrško Kočno ob sebi. Globoko ob njenem vznožju se skozi skalnate tesni prebija reka Kokra in ob njej tudi cesta, ki je nekoč pomembno povezovala Kranjsko in Koroško. Dolina Kokre s cerkvijo Marije Brezmadežne že stoletja vabi romarje v svoje svetišče. V Tupaličah se reki Kokri prvič odpre ravnina in prav tu z jezerske ceste lahko zavijemo čez most in se odpravimo v Preddvor. V strmino gora pripete vasi s cerkvicami sv. Lovrenca pod Storžičem, sv. Miklavža nad Mačami in najvišje cerkvice sv. Jakoba na Svetem Jakobu dajejo Preddvoru očarljivo kuliso, ki se nam kaže že kmalu tam od Kranja navzgor. V tej podobi piramidasti Storžič (2132 m) kraljuje nad vsemi. Z vzhoda ga pozdravljajo Potoška gora, Javorjev vrh, Zaplata, Laneč in Kališče, od koder imamo le dobro uro hoda na sam vrh Storžica. Sredi teh gora izstopa travnata Zaplata s Hudičevim borštom v sredini, gora, ki ji na svetu ni para. Hudičev boršt s studencem žlahtne vode in s planinskim zavetiščem, nosi s seboj davno zgodbo dveh trdoglavih kmetov. "Če pa ti pravš, dej boršt tvoj, nj t ga pa hudič pobere, pa u vrh Grintovca nese," se je razhudil eden izmed njiju. Hudič si je ponoči res naložil gozd na hrbet in proti jutru ga je sredi gore ujelo zvonenje, s katerim je mežnar na Svetem Jakobu ljudstvu pod gorami zazvonil dan. Hudič je gozd odvrgel in od takrat naprej so ljudje goro z gozdom na sredini začeli imenovati Zaplata.

Preddvorska pokrajina z gorami v ozadju, z reko Kokro in potoki Belico, Suho in Bistrico, je bila že v davnini kraj, kjer so se ljudje počutili varne, močne in svobodne. Preddvorski prostor je bil zanimiv za naseljevanje že od bronaste dobe naprej. Kot imeniten kraj za uživanje v naravi in sprostitev ga je za svojo poletno rezidenco na Gradišču nad Bašljem v 9. stoletju izbral vladajoči sloj kneževine Karniole oz. Kranjske. Tudi kranjski mejni knezi so v 11. stoletju izbrali Novi grad nad Potočami pod Svetim Jakobom za lovski dvorec in poletno rezidenco. Danes je rezidenca razvalina, ljudje pa so ji dali ime Pusti grad. Lepota kraja pod gorami je dala navdih za gradnjo gradov še drugim plemiškim rodbinam, ki so od 12. do 15. stoletja zgradili še grad Preddvor, grad Turn in grad Hrib. Ob gradu Hrib je danes preddvorsko turistično središče s prikupnim jezerom mavo.
Prva slovenska pisateljica, pesnica in skladateljica Josipina Urbančič - Turnograjska, ki se je rodila na gradu Turn 9. julija 1833, njen rojstni dan je tudi praznik Občine Preddvor, je v pesmi Zmiraj krasna je narava zapisala, kakšna blagodat je za človeka narava. Na gradu Turn je na ogled njena spominska soba.
V našem Preddvoru, v naših vaseh, med našimi prijaznimi ljudmi pod Kočno, Zaplato in Storžičem, je Josipinina misel o naravi, tudi vsem nam svetel zgled.

Pri nas je res lepo. Zato vas vabimo, pridite kdaj med nas in potrudili se bomo, da vam bomo na naših turističnih prireditvah ali pa v vsakdanjem dnevu pokazali in ponudili tisto, kar imamo tudi sami najrajši.

4 Jezersko
Pojdite v okolju z zdravilno klimo.

Jezersko, vasica oddana z venecem Kamniško-Savinjskih Alp, je ime dobila po velikem ledenikskem jezeru, ki je zalivalo dolini pod Ravensko in Makekovo Kočno. Po šolstvu 40 dnevnem potresu leta 1348 pa je jezero dobesedno izsušilo in skozi soteščo je kraj dobival svojo današnjo podobo.
Prišel se je razvoj kmetijstva, sočilo je dobojše lužinarstva in tečo lumnarstva, obdobje Habsburške monarhije pa je uvedlo v kraj nove smernice - turizem.
V prvepem gostnem okolju Jezerskega na enem mestu dozitje vsto zabuljivih odgodvišin in se spreteti do cudes, ki jih je ustvarila narava. Aktivne počitnice preživite ob sprehajati po dolini, pohodnih po okoliških razgledih vrhovih, kot planinci in zavarovanih potoh viskogorja. Lahko pa si jezersko dolino ogledate tudi s kolesa.

Sprehodite se do razgledne točke na Malem vhu. V vasi se odpravite v smeri proti slapu Čedca oz. Češki koči in pri opuščenem smučišču Mali vrh nadaljujte pot po ozdni cesti. Ze na poti do drugne razgledne točke se vam odpre čudovit razgled na Jezersko in okoliške gore, ko pa se cesta ga nekaj levem ovinku nekliko položi, se vam odpre pogled, ki presega meje jezerskega.

Privoščite si počitek na razgledenem balkonu, izdelanem iz lesa jezerskih gozdov, in uživajte v čudovitem razgledu! Pod vami se odpre pogled na celotno jezersko dolino, pred vami pa se mogoči Vrhnikov Ginitavec.

V lepem vremenu lahko obdujdete celotan gruben Kosute, celo Obir in Pristovski Storžič.
Cerkvica, ki je lepo vidna z razgledne točke, je bila pozidana konce 12. stoletja in je posvečena Sv. Ozbolu. Znamenita je po Marijinem kipu, ki ga je leta 1386 podaril gdjelja partnih Franciešk in po freskah iz petnajstega stoletja.

Tudi imska idila vas zagotovo ne bo pustila ravnodušni. Privoščite si nepozaben dan na 3 kilometrski sankaški progi, katere začetek je ravno pri razgledni kioskad. Nauživite se nepopisnih lepot v dobljeni gorski naravi in se prepustite nepozabni snežni dogodivščini.

3 Nakło
Vogarjeva hiša

Vogarjeva hiša v Sp. Duplji. Je lepo ohranjena pritlična mecka hiša z gospodarskim poslopjem iz drage borovice 19. stoletja. Kjer je v a stanovanjskem delu urejen etnografski muzej (z zaničnim stanim poliščom in osebnim predmet nekdanjih prebivalcev, v crni kuhinji iz razpostavljena ceilijanska ovbt). V gospodarskem poslopju, kjer se je nehajala bivša kašča pa se je s sodelovanjem članov KTD Pod krivo jelko urdila poseben soba (cca. 16 m2), ki je namenjena razstavam ter predavanjem za domačine ter morebitne skupine popotnikov oz. učencev. Za izvajanje omenjenih aktivnosti je bil s sredstvi LEADER sofinanciran nakup opreme kot so platno, projektor, ozvočenje ter stoli.

Prej omenjene aktivnosti se izvajajo v povezavi z rokovnjači iz začeka 19. stoletja. Rokovnjači so bili v osnovi fanije, ki so bežali pred vojaško obveznosijo, zadrževali se v odmaočem okolišu – v gozdu, na kraju "Pod krivo jelko", kjer so izvajali tihotrapja (rokovnjaške vesečice). Skvan za preživetje so dobivali od sovročnikov v vasch. Z razvojem rokovnjaštva so se domačini tanovi. iz dolgočasja ali iz dobičkozelpiosti, dodružili tudi drugi mozje, s tem da se z spremenil tudi način dodobivanja hrane in oslalih potrebščin – kar so potrebovali, so si vzeli. Med seboj so se rokovnjači sporazumevali v posebnem jeziku "jihlinovski

Poleg rokovnjačev je pred-stavljeni prostor v Vogarjevi hiši namenjen tudi teoretičnim predstavitvi poseb-nosti Udin borštra.

Temaske poti po Gorenjski

6 7 8 Preddvor
V naročju gora smo doma.

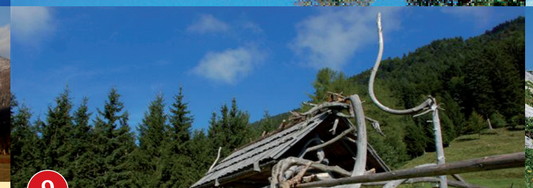

9 Begunje
"V Begunjah res je fletno, svet je tod v lepoto ujet…"

Opis: Begunje na Gorenjskem so vas v občini Radovljica na nadmorski višini 586 m. Vaška pot vabi na sprehod skozi znamenito gorenjsko vas, kjer je še vedno živ spomin na pretekle dni.

Zanimivosti ob poti: Robačnekov mlin, staro vaško jedro, Cerkev Sv. Urha, Graščina Katzenstein z Muzejem talcev, park z drevoredom in dvema utama/kapelama delom arhitekta Jožeta Plečnika ter grobiščem talcev, Plečnikov park.

10 Brezje
"Skoraj raj si, ti Gorenjska…"

Brezje so bile prvič omenjene v 11. stoletju. Naselje leži na nadmorski višini 485 metrov višine, v enem najlepših delov Slovenije, na ravnini, preden ta trči v alpski svet. Pogled z Brezij na zahodu zastirajo temni gozdovi Jelovice, za Poljjuko se oko ustavi na Triglavu in sosednjih vršacih, s Stola hiti čez Begunjščico in bližnjo Dobrčo proti Storžiču na vzhodu in še naprej.

Na Brezje se z avtom najlaže pride po gorenjski magistrali do mivca - tam je tudi avtobusna postaja - od koder je samo nekaj sto metrov do Marijinega svetišča. Od železniške postaje Otoče je tri četrt ure hoda. Ni pa malo obiskovalcev, ki na Brezje priromajo peš - ne samo od blizu, ampak tudi od daleč.

11 Bohinj
Botanični vrtovi v Bohinju

Vsi zaljubljenci v rastline po svetu imajo do alpskega cvetja poseben odnos. Ob misli na nemilo življenjsko okolje, na neskončno dolge zime, prepadno skalovje, vetrove in ujme se vsakdo čudi, kako je mogoče, da ta živopisana bitja tu sploh preživijo. Res je. V gorah so rastline drugačne, bolj odporne, prilagojene na ostrejše podnebje in vreme, pomanjkanje vode, erozijo. Morda se sliši smešno, ampak težave imajo z iskanjem partnerjev. Ni kar vsak dober, ni vsaka primerna. Potomci morajo biti kleni in zdravi, da bodo nadaljevali in ohranjali rod. Gorsko cvetje je prav zaradi tega problema tako živih barv. Preprosto: žuželke, ki partnerje povezujejo in oprašujejo, jih morajo opaziti.
V južnih pobočjih Alp, za katere je Bohinj lep primer, so razmere nekoliko bolj mile, sem prodirajo rastlinske vrste, ki bi jih pričakovali bliže morja. Ohranjajo se v združbah prisojnih bregov in melišč ter dolin, za katere je sicer značilen temperaturni obrat: spodaj je še zimski mraz, zgoraj že prijetno toplo. Obiščite Vogar, Javornico ali Podjelje pozimi! Bohinj je posebnost tudi zato, ker ima veliko naravnih negozdnih površin: večina jih je visoko v gorah, nad gozdno mejo, kot rečemo. Nekaj pa tudi nižje, na primer izvorno travnata močvirja na dnu dolin in šotna barja. Vse to so površine, na katerih se je cvetje skozi tisočletja samostojno razvijalo. Tudi na tradicionalno košenih travnikih se ohranjajo mnoge prvobitne rastline.
Videti vse alpske cvetke - želja zgoraj omenjenih zaljubljencev - ni lahka naloga. Prehoditi je treba mnoge naporne gorske poti in za nekatera rastišča premagati stma brezpotja. Od poti utrujeno telo pogosto ni več možno pozornega opazovanja. Morda odnese hiter vtis o travniku. S pravo barvitostjo, ki se skriva v podrobnostih, pa se ne seznani.
Z mislimi na življenjsko naglico današnjega človeka danes postavljamo alpske vrtove, alpinume, botanične poti in druge vrste botaničnih vrtov, kjer so rastline kot na dlani, kjer si obiskovalec lahko vzame čas, v katerih se naučimo, kako je kakšni vrsti uradno ime, morda imamo srečo in lahko poslušamo strokovno ali poljudno razlago. Bohinj je s svojo cvetočo pestrostjo od nekdaj privabljal strokovnjake, zato o rastlinah veliko vemo. Zato imamo tudi tri botanične vrtce, vsakega s svojimi značilnostmi. Skupna lastnost pa je najbolj pohvalna: vrtci so naravni - rastlin sem ni bilo treba prinesti, kot je primer drugod. Tu živijo v domačem okolju iz roda v rod. Če se na Goričci pri Bohinjski Bistrici še srečujemo z nekaterimi nižinskimi in sredogorskimi vrstami, pa se pod Črno prstjo, sploh pa na Velem polju naposredno pod Triglavom, srečujemo s pravo gorsko cvetano, s prawo mogoto cvetja. Ti zakladi bodo ostali, ker jih bomo, v to smo lahko prepričani, znali ohraniti z umnim odnosom do narave, ki smo ga podedovali.

2 Žirovnica

Bogata kulturna, arheološka in tehnična dediščina ter narava lepota pokrajine so značilnosti vasi pod Slokom združenih v Občini Žirovnica. O prvih stalnih naseljenih v naših krajih pričajo stavbne najdbe iz nize visinskih utrjenih naselbin, ki so se nahajale nad današnjimi vasmi med Mostami in Begunjami. Naselbine izvirajo iz obdobja stare železne dobe (j. 2. stoletje pred našim štetjem - prva polovica prvega tisočletja pred našim štetjem. Najstarejša do danes znana najdba iz naših krajev (kamnita sekira iz Ajdne nad potoki) pa izvira iz eneolitika, t.j. iz 3. oz. 2. tisočletja pred našim štetjem, iz časa zgodnje rimske poselitve, mlajših obdobij antike in pozneantičnega obdobja so v naših krajih znana številna najdišča (Mostec, Breg, Žirovnica, Smokuč in Dosloveč). Prav gotovo posebno mesto zaseda najdišče na Ajdni.

1 Zelenci
Naravni rezervat izvir Save Dolinke.

Izvir Save Dolinke, Zelenci z močvirjem, so bili leta 1992 razglašeni za naravni rezervat, z lakovno utemeljitvijo, da so jih zavarovalje "zaradi izrednega biotoskega, geološkega in kraljnskega pomena". Vključeni so v evropsko ekološko omrežje "Natura 2000".

Zelenci z ekološkim močvirjem so izjemen vodni življenjski prostor, kakršni so pri nas močno ogroženi, ce se niso uničeni. Značilna je njihova kraljnska podoba, mokrišče, ki se čudovito vklaplja v okoliški gorski svet.

Cilji varovanja Zelencev so:
- ohranitev izjemnega vodnega izvira, kjer voda na mulijestem dnu jezera vre na dan v obliki okroglih izvirov,
- ohranitev močvirja, ki v osrednjem delu prehaja v barje,
- ohranitev močvirnih rastlinskih in živalskih vrst,
- ohranitev značilne kraljnske podobe,
- ohranitev vseh avtohtonih rastlinskih in živalskih vrst,
- ohranitev geoloških značilnosti,
- znanstveno-raziskovalno in študijsko-demonstracijsko delo

LAS GORENJSKA KOŠARICA: LIN 2009 Sprehodimo se po neznanem podeželju - 9. faza informativni material

Gorenjska Gremo gor.
Lokalna akcijska skupina za razvoj podeželja
"GORENJSKA KOŠARICA"

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
Evropa investira v podeželje

Tematske poti po Gorenjski

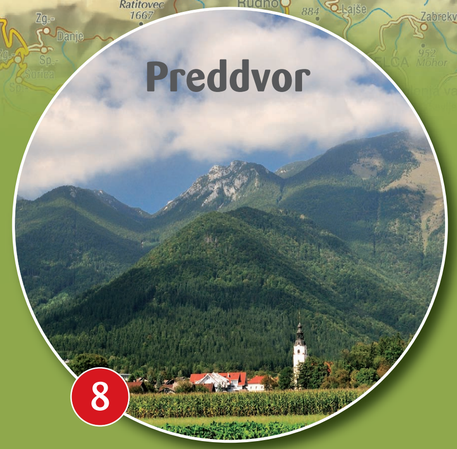

Triglavski narodni park
RATEČE
KRANJSKA GORA
GOZD MARTULJEK
MOJSTRANA
DOVJE
HRUŠICA
JESENICE
ŽIROVNICA
BLEJSKA DOBRAVA
MOSTE
ZASIP
BLED
BEGUNJE
RIBNO
LESCE
RADOVLJICA
BOHINJSKA BELA
BOHINJSKA BISTRICA
STARA FUŽINA
KAMNA GORICA
KROPA
TRŽIČ
KOVOR
BREZJE
PODBREZJE
NAKLO
KOKRICA
PREDOSLJE
PREDDVOR
KRIŽE
GOLNIK
PODLJUBELJ
ZG. JEZERSKO
Kokra
CERKLJE
Triglav
Vogel
Begunjščica
Stol
Hochstuhl
Sava Dolinka
Sava Bohinjka
Bela
Radovna
Tržiška Bistrica
Kokra
Dolinka
Selška Sora
Poljanska Sora
Cerkniščica
Pivka
Reka
Rižana
Dragonja
Soča
Idrijca
Vipava
Krka
Lahinja
Kolpa
Gorjanci
Kočevski rog
Ljubljana
Kranj
Tržič
Škofja Loka
Cerknica
Postojna
Ilirska Bistrica
Koper
Izola
Piran
Portorož
Ankaran
Sežana
Divača
Ajdovščina
Nova Gorica
Tolmin
Bovec
Kobarid
Idrija
Vipavski Križ
Ribnica
Kočevje
Metlika
Novo mesto
Trebnje
Mirna
Šmarje
Sevnica
Krško
Brežice
Ormož
Ptuj
Lenart
Slovenska Bistrica
Maribor
Ljutomer
Murska Sobota
Lendava
Gornja Radgona
Ravne na Koroškem
Dravograd
Slovenj Gradec
Velenje
Šoštanj
Mozirje
Nazarje
Ljubno
Gornji Grad
Logatec
Vrhnika
Ilirska Bistrica
Sežana
Ajdovščina
Vipava
Postojna
Cerknica
Ribnica
Kočevje
Metlika
Novo mesto
Trebnje
Mirna
Šmarje
Sevnica
Krško
Brežice
Ormož
Ptuj
Lenart
Slovenska Bistrica
Maribor
Ljutomer
Murska Sobota
Lendava
Gornja Radgona
Ravne na Koroškem
Dravograd
Slovenj Gradec
Velenje
Šoštanj
Mozirje
Nazarje
Ljubno
Gornji Grad
Logatec
Vrhnika
Ilirska Bistrica
Koper
Izola
Piran
Portorož
Ankaran
Sežana
Divača
Ajdovščina
Nova Gorica
Tolmin
Bovec
Kobarid
Idrija
Vipavski Križ